

Стамат В. М.,
*канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Функціонування ринкової економіки в Україні характеризується певною циклічністю, зокрема є періоди стагнації та кризи. За останні 10 років наша держава двічі знаходилась у стані кризових ситуацій: перший період 2014-2016 роки, початок військових дій на сході України, окупація з боку РФ нашої території, другий період – 2020-2024 роки, пандемія коронавірусної хвороби Covid-19 та повномасштабне вторгнення РФ на територію України, що призвело до окупації більшої кількості областей, руйнування інфраструктури, логістичних об'єктів, міграцію населення за кордон та у західний і центральний регіони України, тощо. У сукупності це призвело до того, що підприємства різних галузей економіки працюють у середовищі, яке є непередбачуваним, з великим ступенем ризику. Для розвитку будь-якого підприємства потрібні регулярні інвестиції, для держави – сприятливий інвестиційний клімат, тому проблема інвестиційної безпеки вітчизняних підприємств є актуальною.

Інвестиційна безпека є складовою фінансової безпеки [1- 3]. Вона може розглядатись з позиції двох рівнів: по-перше, на рівні держави, по-друге, з погляду підприємства. Дослідження поняття «інвестиційна безпека держави» є об'єктом багатьох наукових праць, присвячено достатньо публікацій, особливо щодо формування сприятливого інвестиційного клімату регіону, ідентифікації ризиків інвестиційної безпеки, складу чинників, що на неї впливають на державному рівні з урахуванням глобалізаційних економічних процесів [1-4].

Заслуговує на увагу мікроекономічний рівень вивчення інвестиційної безпеки, тобто в умовах функціонування підприємства.

Під інвестиційною безпекою розуміють спроможність підприємства захищатися від негативних зовнішніх та внутрішніх економічних явищ, чинників та спроможність їх усунути максимально ефективно та швидко через використання інвестиційного капіталу з метою економічного розвитку суб'єкта господарювання. Наконечна О.С., Ніколаюк В.В., Ситник Н. С., Репета М. М. звертають увагу на всеосяжність проблеми інвестиційної безпеки, вплив її на всі галузі економіки країни та наводиться розгорнуте визначення, яке полягає у захисті фінансових інтересів через використання інвестицій, формування інвестиційно привабливих регіонів у державі, а також у підтримці балансу підсистем економічної безпеки України [4, 5].

Васильєва С. зазначає, що інвестиційна безпека підприємства – це певна

система, яка складається з елементів, що дозволяють захистити інвестиції від будь-яких загроз та сприяти розвитку, в цілому, економічної безпеки підприємства [6].

Оцінку рівня інвестиційної безпеки підприємств ми пропонуємо здійснювати за такими показниками:

1) коефіцієнт інвестування, який характеризується як співвідношення власного капіталу підприємства до необоротних активів та показує, наскільки власний капітал покриває вкладення підприємства в необоротні активи. Він немає загальноприйнятих нормативних значень. Вважається, що чим більшим є його значення, тим краще для фінансової стійкості підприємства;

2) коефіцієнт відтворення основних фондів, що обчислюється як відношення вартості основних фондів, введених в експлуатацію протягом року, до їх вартості на кінець року;

3) коефіцієнт інвестиційної активності, який розраховується шляхом ділення суми вартості основних коштів та фінансових інвестицій на вартість майна (активів балансу) Даний показник характеризує інвестиційну активність і визначає обсяг коштів, спрямованих організацією на модифікацію та удосконалення основних засобів й на фінансові вкладення в інші організації.

Отже, інвестиційна безпека є важливою підсистемою фінансової та економічної безпеки підприємств. Вона формується та функціонує під впливом багатьох зовнішніх чинників, які можуть становити загрозу або сприяти позитивному розвитку системи.

Список використаних джерел:

1. Колесник В. М., Бабелюк І. В. Оцінка економічної безпеки аграрних підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 228-231. URL : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2633>.

2. Стамат В. М. Формування системи управління економічною безпекою підприємств. *Управління системою фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування* : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (16-18 листопада 2022 р., м.Миколаїв). Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 150-154. URL : <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18829>.

3. Poltorak A., Tyshchenko S., Khrystenko O., Ribachuk V., Kuzoma V., Stamat V. Theoretical and praxeological approaches to monitoring the state of financial security of Ukraine. Kharkiv: PC Technology Center. *Economic and cyber security : collective monograph*. 2023, Pp. 123-159. DOI: 10.15587/978-617-7319-98-5.CH5.

4. Ситник Н. С., Репета М. М. Інвестиційна безпека України: стан і перспективи вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2018. № 11. С. 100-106. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000956521>.

5. Наконечна О. С., Ніколаюк В. В. Інвестиційна безпека промислових підприємств: науково-методичні підходи до оцінювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Випуск 4 (04). С. 205-209.

6. Васильєва С. Аналіз сутності системи інвестиційної безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 3 (03). С.3-7. <https://doi.org/10.32782/dees.3-1>.